

nükleer santral tartışmasında nereye gidiyoruz?

Hükümetin 13 Mayıs 2010 tarihinde Rusya ile yaptığı, Mersin, Akkuyu'da 4800 MW kurulu gücünde bir nükleer güç santrali kurulmasını da içeren uluslararası anlaşma, nükleer santral yapımı ile yoğun tartışma süreçlerini başlattı.

Türkiye'yi dokuz yıldır yönetmekte olan AKP hükümetlerinin 2004'ten beri Türkiye'de nükleer güç santralleri kurmaya çalıştığını biliyoruz. Türkiye'de nükleer güç santrallerinin kurulması yarım asırlık geçmiş olan bir proje. yapılmaya çalışılan nükleer santral projesi yalnızca hükümet tarafından değil, sivil ve askeri bürokrasi tarafından da isteniyor ve de bir

devlet projesi olarak tasavvur edilmiş olduğu görülüyor.

AKP geçmiş yıllarda nükleer enerjinin ülkemiz açısından yararlı olduğunu ve anti-nükleer kamuoyunu ikna etmek amacıyla Türkiye Atom Enerjisi Kurumu (TAEK) bünyesinde bir nükleer bilgi birimi oluşturulmuştu. TASAM (Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi) Türkiye'de nükleer enerjinin önünün açmak üzere seferber edilmişti. nükleer santral kurulmasını istemeyen Sinop ve Mersin halkını ve bununla birlikte tüm ülke kamuoyunu ikna etmekte.

Bu kampanyalar esnasında

1) Büyüyen Türkiye'nin enerji talebini karşılama için

nükleer güç kapasitesine ihtiyaç vardır;

(2) nükleer enerji pahalı değildir,

(3) Türkiye'nin enerjide dışa bağımlılığını azaltacak bir faktördür;

(4) iklim değişikliği ve olağan radyasyon sızıntıları gibi faktörler dikkate alındığında doğa ve çevre dostu olduğu iddia edilebilir.

(5) nükleer güç santrallerinin Türkiye'nin teknolojik gelişimine katkı sunacağı, santral güvenliğinin geçmişe göre çok daha ileri bir noktada olduğu, nükleer santral sahibi bir Türkiye'nin kendi bölgesinde çok daha güçlü bir şekilde konumlanacağı

Söylendi.

Yukarıdaki iddiaların hemen tümü nün karşı çıkınlar açısından yanıtlarının olduğunu biliyoruz. **Sonuç olarak nükleer teknolojinin kalkınmak için bir zorunluluk değil, sadece bir tercih olduğunu söylemek en gerçekçi tespit olsa gerek.**

Farklı görüşleri dikkate almayan AKP hükümetleri, nükleer güç santralleri için uygun kurumsal altyapının tesis edilmesi, yasal çerçevenin oluşturulması, ihale şartnamesinin hazırlanması ve ihale sürecinin işletilmesi aşamalarında başarısız oldu. 2007'de çıkarılan 5710 sayılı nükleer güç santralleri yasası, nükleer fizikçiler ve enerji uzmanları tarafından özellikle kazalara ve nükleer enerjinin kronik hastalığı olarak varlığını koruyan atık yönetimine dair hiçbir madde içermediği gerekçesiyle eleştirildi iki yıl önceki On üç firmanın şartname aldığı ihaleye yalnızca bir firma (Rus-Türk şirketler grubu) katıldı. Bu firmayla ihale şartlarına aykırı bir şekilde devam edilen pazarlıklar neticesinde fiyat 15 cente çekildi fakat Danıştay, ihale süreciyle ilgili olarak yürütmenin durdurulmasına karar verdi.

Gelinen noktada AKP nükleer santral meselesini

uluslararası bir anlaşma çerçevesinde halletmeye çalışmaktadır. Türkiye-Rusya anlaşması, Rusya tarafından kurulacak ve üretimi yine Ruslar tarafından Türkiye pazarında satılacak santralin Rusya'daki bir nükleer santral gibi çalışacağı, Rusya'dan elektrik ithal etmekle aynı anlama geleceği söylenebilir.

FUKUŞAMANIN ARDINDAN DÜNYADA GELİŞMELER

Almanya ve İsviçre'de nükleer reaktörler kapatılıyor

Fukuşima kazasından önce Almanya'da Sosyal Demokratlar ve Yeşiller'in oluşturduğu koalisyonunun 2002'de aldığı tüm nükleer santralleri 2022'ye kadar kapatma kararı ötelenmiş, nükleer enerji şirketleri, sağ partilerden oluşan Angela Merkel koalisyonuna çeşitli vergiler ödemeyi taahhüt ederek, 2032 hatta 2037'ye kadar santrallerini çalıştırmayı garanti altına almışlardı.

Fukuşima kazasından sonra Başbakan Angela Merkel hükümetinin kabul ettiği, 2022 sonuna kadar nükleer enerjiden kademeli olarak vazgeçilmesi kararı Federal Meclis'te tartışıldı. Başbakan Merkel, Japonya'yı vuran deprem felaketi ve Fukuşima santralindeki facianın ardından nükleer enerjiye bakış açısını değiştirdiğini söyledi. Başbakan Merkel "Bunu idrak eden, gereken adımları da atmalıdır. Bunu göz önüne alarak durumu tekrar değerlendirdim" dedi. Almanya Başbakanı Angela Merkel, Fukuşima'daki facianın nükleer enerjiye bakış açısını değiştirdiğini tekrarlarken, "Geçen sonbaharda, Alman nükleer enerji santrallerinin faaliyet süresini uzatma kararı almıştım. Ancak bugün burda parlamentoda hiçbir şüpheye mahal vermeden, Fukuşima'nın nükleer enerji konusundaki fikirlerimi değiştirdiğini duyuruyorum." dedi.

Almanya'da Fukuşima kazasından sonra 17 reaktörün en eski yedisi önce üç aylığına kapatılmıştı. Daha sonra alınan karara göre bu santraller, bir daha hiç açılmayacaklar. Bu yedi reaktöre 2007 ve 2009'da kazalarla adını duyuran Krümmel de eklendi

Beş nükleer reaktör işleten ve elektriğinin yüzde 38'ini nükleerden sağlayan İsviçre 2034'e kadar ülkedeki beş reaktörü kapatılacak. Yapılması planlanan üç reaktörle ilgili planlar da yürürlükten kalktı.

İtalya'da referandum

İTALYADA 1987'de yapılan halk oylaması ülkedeki dört reaktörün kapatılmasıyla sonuçlanmıştı. İtalya Çernobil sonrası kapattığı dört reaktörün yerine yenilerini yapmayı planlıyordu... Ülkedeki yüksek mahkeme nükleer santrallerin kurulması konusunda referanduma gidilmesi gerektiğine karar verdi

İtalya'da 12 Haziran'da başlayıp 13 Haziran'da sona

eren referandum sonuçlarına göre %95 nükleere hayır çıktı. Berlusconi kendisinin sandığa gitmeyeceğini ve halkın da gitmemesi için boykot çağrısı yapmasına rağmen özellikle nükleer karşıtlarının uzun süreli kampanyaları sayesinde halkın yüzde 57'si referanduma katıldı. Referanduma katılanların yüzde 95'i İtalya'da nükleer enerjinin kullanımını yasaklayan kararın devamına Evet dediler 12 Haziran'da başlayan referandum paketi içinde: nükleer enerjinin kullanımını yasaklayan kararın devamının yanı sıra suyun özelleştirilmesi ve su dağıtım şirketlerine fiyatı belirleme serbestisi getiren yasaların da iptali yer alıyordu.

Berlusconi hükümeti de şirketlerin, nükleerci lobilerin sözcülüğünü yapıyordu Berlusconi Fukuşima'nın hemen ardından yapılan referandumun ertelenmesi için çok çaba harcadı ama başarılı olamadı. İtalya da aklın yolu kazandı.

Avrupa'da nükleer karşıtı ortak bildiri

Fukuşimanın ardından Avrupa'da Avusturya, Yunanistan, İrlanda, Letonya, Lihtenştayn, Lüksemburg, Malta ve Portekiz nükleer karşıtı ortak bildiri açıkladılar. İklim değişikliğinden, sürdürülebilir enerjiye uzanan taleplerin nükleersiz gerçekleşmesini istediklerini belirten bu ülkeler, ile Nükleer santralleri kapatma kararları devam eden İspanya ve Belçika düşünülürse Avrupanın nükleer santrallerden kurtulmak için bir irade oluşturduğu görülecektir.

BİZDE FUKUŞİMANIN ARDINDAN

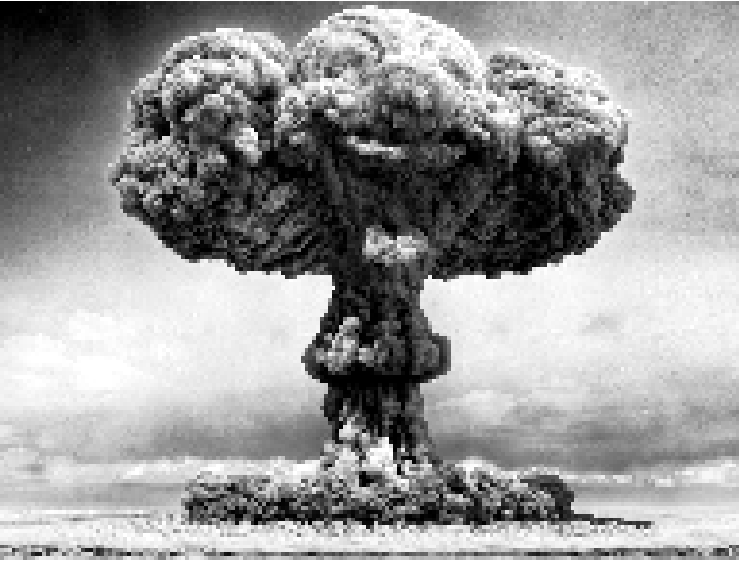
Garip bir tesadüf Japonya'daki nükleer kazanın Türkiye'de Akkuyu ve Sinop'a nükleer santral kurulması için son hazırlıkların yapıldığı günlere rastlamasıydı. Ancak Hükümet cephesi nükleer santrallerin gerekliliği ve yararı konusunda kendinden son derecede emin ve kararlı.

Nükleer ile ilgili tartışmalı süreçleri n izlendiği günler içinde bir yandan da seçim süreçlerini yaşadık. seçim süreçleri içinde nükleer karşıtlarının T ürkiyenin bir çok yerinde karşı gösterilerine, mitinglerine tanık olduk. Seçimlerin henüz bittiği, mecliste yeni dönemin çalışmalarının daha başlamadığı bu dönemde, fukuşimanın verdiği zararın ölçütlerinin tartışmasının sürdüğü ortamda fukuşimanın ardından türkiyeyi yönetme iradesine sahipiz diyen anlayışların nükleere yaklaşımlarına bakmakta yarar var.

12 Haziran seçimleri için siyasi partilerin yayınladığı seçim bildirelerini incelersek AKP Fukuşima'ya rağmen nükleer santral yapma konusunda, yeniden iktidara gelirse "büyük ekonomi" programının bir parçası olarak 2023'e kadar Mersin Akkuyu ve Sinop'ta toplam 10 bin megavat gücünde 8 nükleer reaktörün inşasına başlanacağını ve ayrıca 5 bin megavat gücünde 4 reaktör daha inşa edeceğini

söyledi AKP'nin enerji politikasına dair diğer vaatleri arasında 2023'e kadar Türkiye'nin su potansiyelinin

gaz, kömür] ve hidrolik santrallerle sa?lanamayaca?ny ileri sürüyorlar. Birinci soru ?u olabilir: Neden enerji ihtiyacı hızla artıyor? Enerji ihtiyacıyla artıyor zira kapitalist üretim enerji yutucu tuhaf bir makine gibi i?liyor. Sistem enerji ihtiyacını sürekli olarak artıyor, artırmak zorunda. Kapitalizm [sermaye] sürekli büyümek zorunda, sermayenin her seferinde geni?letilmi? ölçekte yeniden üretilme zorunlulu?u var.

Fakat kapitalizm ko?ullarında üretimle tüketim, üretimle ihtiyaçların kar?ılanması gere?i arasındaki ba? kopmu? durumdadır. Üretimin ihtiyaçları kar?ıyama gere?ine yabancılaşması, tam bir israf tablosu ortaya çıkıyor. Bir sürü gereksiz, yanlış ve kimi zaman da zararlı şey üretiliyor.1 Dolayısıyla kapitalizmden çıkılmadıkysürecede, enerji de dahil her şeyin üretimi üssel bir şekilde artmaktadır. Oysa, do?anın kaynakları sınırlıdır.

E?er her üretim ve her tüketim do?adan bir şeyler alıp [eksiltip], do?aya bir şeyler atmaksa [kirlenme], belirli bir e?ik a?ıydynda sürdürülemez bir durumun ortaya çıkması kaçınılmazdır. Maalesef ?imdilerde çoktan sürdürülemezlik sınırya?ıymı? durumda ki, bu da artık insanlı?ın aklıny ba?ına alması, ?u sınırsız üretim ve saçma tüketim sarmalından ve saplantısından çıkma zamanının geldi?ini haber veriyor.

Herkesin bir arabaya ihtiyacı oldu?u için mi bunca araba üretiliyor? Bir arabanın üretilmesinin ve yürütülmesinin ne tür ekolojik, sosyal, insâni maliyeti oldu?u biliniyor ve sorun ediliyor mu? 60 katlı gökdelenler in?a etmek, devasa aly?-veri? merkezleri kurmak gerekli mi? 20 milyon nüfuslu bir kent demek, aky almaz bir enerji israfı de?il midir? Öyleyse sorun, nasıl bir enerji politikası gerekiyor sorusundan önce, nasıl bir toplumda yaşamak istiyoruz sorusunu sorup,

gerekti?i gibi tartışabilmekle ilgilidir...

Hem içine sürüklendi?imiz anlamsız üretim/tüketim sarmalını sorun etmemek, hem de enerji sorununa çözüm arıyormu? gibi yapmak, sorunu yanlış bir zeminde ele almak, de?ilse savaştırmaktır. Bir büyük aly?-veri? merkezi [mega-market kompleksi] bir günde kaç köyün ve kasabasının bir yılda harcaydy? kadar enerji harcıyor? Di?inizi elektrikli di? fırçasıyla fırçalamak, saçınızy elektrikli saç kurutma makinesiyle kurutmak, meyve sıkmak için elektrikli bir alet kullanmak neden gerekli olsun?

Elektrik enerjisi kullanmadan kolaylıkla yapılabilen şeylerin bile elektrikli aletlerle yapılmasına menem bir ayrılmazlık? Bu dünyada her şeyin bir bedeli, bir kar?ıydyvardı ve ba?ka türlü olmasıyla asla mümkün de?ildir... O halde yapılmaması gereken şey belli: Kapitalizmden çıkılacak ve egemen sınıfların, küresel oligar?inin ihtiyacı olan de?il, toplumun gerçekten ihtiyacı olan şeylerin üretimini esas alan bir toplumsal düzen tercihi yapılacaktır. O zaman, nasıl daha çok enerji üretebiliriz sorusu de?il de, en az enerji kullanarak, do?aya ve insana zarar vermeden nasıl üretebiliriz sorusu öncelikle sorulabilecektir...

Bu ba?lamda bilinmesi gereken bir şey daha var: kalkınma diye bir şey yok... Kapitalizm geçerliken 'kalkınma' olarak sunulan son tahlilde sermayenin büyümesidir ki, sermayenin büyümesinin orta ve uzun vadede kalkınma üretmesi asla mümkün de?ildir ama yıkım üretmesi kaçınılmazdır... Ne demek istedi?imizi görmek için Marmara Denizine bakmak yeter... Bir do?a harikası olan bu güzelim deniz 'kalkınma', 'büyüme', 'ilerleme', 'çatılaşma'... adına tam bir la?ım çukuruna dönü?türülmedi mi? Bu gün Marmara Denizinde kaç balık türü ya?ıyor? Marmara denizinde biyolojik çe?itlilikten geriye ne kaldı? Onca ö?ünülen Milli Gelir Artıy [GSYH], hangi petro kimya fabrikasının ürettikleri bir bardak temiz suyun kar?ıydy olabilir? Türkiye 'kalkındıkça', 'muasır medeniyeti yakalama yolunda ilerledikçe', kapitalistle?ip, 'muasır medeniyet' denilenin bir parçası haline geldikçe, neye benzedi?i ortada de?il mi? Ve ortaya çıkan bu sefil durum rahatsız edici de?il mi?

Velhasıl, enerji sorununu çözmenin yolu, geçerli paradigmanın dy?ına çıkmayı gerektiriyor. Geçerli sefil paradigmadan çıkıldıkysürecede, bu günden çok daha az enerji kullanarak, insana ve do?aya olabildi?ince az zarar vererek, üretmek, tüketmek ve insâni bir sosyal-do?al ortamda insanca yaşamak mümkün hale gelecektir.

O zaman su, rüzgar, termal, vb. yumuşak ve yenil elenebilir enerji kaynaklarına öncelik veren, çevre kirlenmesine, çevre tahribatına, atmosferin

ysınmasına, iklim krizine, vb. neden olan fosil yakıtları olabildi?ince az kullanmak da mümkün hale gelecektir. Ve tabii nükleer enerji türü aymazlıklar da asla gündeme gelmeyecektir... Sorun, sorunlar çözümsüz de?il. E?er, bu gün olup-bitenler birilerinin verdi?i kararların, uyguladıkları politikaların sonuçları ise, ba?ka insanlar da neden ba?ka türlü yapma iradesini ortaya koymasınlar?

O halde neoliberalizm fanati?i AKP hükümetinin Akkuyu ve Sinop'a nükleer santral kurma giri?iminin bo?a çıkarılması aciliyet arz ediyor. Ba?bakan ve bakanları a?zlarını her açtıklarında 'demokrasiden' bahsediyorlar...

Demokrasi sevdalısıybu ?ahsiyetler acaba hiç zahmet edip Akkuyululara, Sinoplulara nükleer santral hakkında ne dü?ündüklerini sormu?lar mıdır? Öyle bir ?ey ağıllarıdan geçmi? midir? Elbette sorun sadece Mersinlileri, Sinopluları ilgilendirmiyor, hepimizi ilgilendiriyor.

O halde Greenpeace'in, Ye?iller Partisi'nin, Mersin ve Sinop Nükleer Kar?ıy Platformlarının yıllardır sürdürdü?ü anti-nükleer mücadeleye katılmak vazgeçilmez bir yurttaşlık gere?idir. Son bir ?ey daha: Bir yere nükleer santral mi kurulması yoksa tiyatro binası yapılmaya bölge halkı de?il de, 'konunun uzmanları, burunlarından kıl alıymayan anly?anlı profesörler ve profesyonel politikacılar karar vermeye devam ettikçe, i?ler sarpa sarmaya devam edecektir..."*

*Nükleer Santrallere Dair Gerçe?i Söylemek...Fikret BA?KAYA
Ankara - BYA Haber Merkezi 21 Mart 2011, Pazartesi

NOT: DÖRT yıl önce sinopta nükleer kar?ıyetkinlik için TMMOB gençlik kampı kurulmu?tu. Jeo genç örgütülü?ü içinde olan soner karde?imizi, sonerin karde?i öneri ve makine mühendisli?i ö?rencisi güne?i 22 Temmuzda sinopta kaybettik. Onları deniz aldy, karadeniz aldy Onları unutmadyk , unutmayaca?ız. inatla umutla haykıraca?ız.

NÜKLEERE WAT! YA?ASIN HAYAT!

